

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba...

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фермерське Видавництво Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на рої вулиці Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Манітоба. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

МОЖЛИВЕ ЛИШЕ В КРАТНІ ПРО-ВОКАТОРІВ.

Перше розстріляли, потім помиливали.

Старокраєва преса приносить нам страшну, просто неймовірну звістку про події в Польщі.

Недавно в Чолковисках, на Білорусі під Польщею, відбувся нагальний суд над кількадесятьма Білорусами, яким закинуто вбивство управителя пшавського маєтку і його жінки з цією рабунку. Поліція заарештувала фільварочну службу і кільканайцять білоруських селян. Відтак службу звільнили, а селян віддали під нагляд суду, бо служба вказала на селян. На суді селяне заперечили свою вину і свої звинувачення на поліції, де їх немилосердно катували. Кількох оскаржених доказали, що в день вбивства були за кількадесять верст від того місця. Проти оскаржених свідчили тільки один свідок, який, як виявилось, таки на суді, брав гроші від поліції. Він кілька разів змінював свої свідчення, раз показував на селян, як на вбивців, другий раз заперечував їх участь у вбивстві. І на підставі звинувачення цього свідка суд засудив селян на кару смерті через розстріл.

Оборона після телеграму з кількох слів до президента республіки, опусив хід суду і просить помилування. Всі, навіть Польські оборонці обурені. Український сенатор Карпінський інтерлює в цій справі і міністра, а цей каже, що президента нема в дома. Карпінський спішить до канцелярії президента, а там йому кажуть, що президент в Кракові на відпочинку, а до суду вже виславо відповідь президента.

Поки це все робилося, на місці поліція і військо розстріляли заарештованих. Збіглися ціле містечко, жінки й діти розстріляних. Страшна картина, від якої віяло середовищем.

Але цю страшну картину це більше доповнила поява-прокуратора, який оголосив телеграму з Варшави, що засуджені помилювали.

"Помилувані" після того, як в трунах лежали вже їх трупи. Демократична справедливість!

ПАНИ СВАРЯТЬСЯ ЗА ЛІСИ В МАНІТОБІ.

Дві капіталістичні компанії звели між собою боротьбу за ліси північної частини провінції Манітоби і ця боротьба привела до сварки між канадійськими політиками. Першу концесію дістала па ліс і на побудовання папірні в Форт Александер, Мані. Спеціальні Ривер компанія.

Але вона не хотіла вдовольнити вимог мейора Веба і побудувати папірню в Вінніпегу. Тоді на сцені появилася Бакуе-Сімен компанія, яка згодилася побудувати папірню в Вінніпегу, розуміється, якщо... в разі... і т. ин. Одним словом, якщо уряд дасть концесію на вигідних для компанії умовах.

Уряд побідила і компанія почала робити заходи до побудовання папірні.

Спеціальні Ривер компанія здалася конкурента і вдалася до Оттави зі скаргою і... федеральний уряд змінив тон. Почалася телеграфічна перепалка між вінніпегським мейором міста і міністром внутрішніх справ, Стівартом. Бакуе-Сімен компанія натискала урядову пружину в Вінніпегу, а Спеціальні Ривер компанія тиснула пружину в Оттаві.

Не витримав мейор Веб, зібрав громаду людей, що репрезентували б "ціле населення" Манітоби і поїхав до Оттави. Коли мейор Веб з Бакуе-Сімен компанією поїхав до Оттави, Спеціальні Ривер компанія поїхала з Оттави до Вінніпегу. Ще не встиг Веб доїхати до Оттави, як Спеціальні Ривер абунтувала проти него Вінніпег, навіть саму міську раду.

Почалася саламаха, або звичайна інтрига капіталістів. Перше мейор Веб слав подія телеграми до уряду в Оттаві від імені населення Вінніпегу і цілої провінції, яке, мовляв, душею й тілом стоїть за Бакуе-Сімен компанією, а проти Спеціальних Ривер, а як тільки Веб поїхав з міста, з Вінніпегу поешлася телеграма до Оттави проти Бакуе-Сімен компанії. І телеграми не від звичайних смертних горожан, але від самих "безсмертних" аждерменів.

Користуючи з відсутності Веба, агенти зі Спеціальних Ривер компанії пустили в Вінніпегу і взагалі де треба, поголоску, що Бакуе-Сімен компанія подала апликацію до доміняльного уряду, щоб він її продав так званий "Себен систере фазе" разом з електричною станцією, які належать до міста Вінніпегу. Бакуе каже, що без електричної енергії йому не заплатяться будувати папірню в Вінніпегу. Але в такому разі само місто лишиться без електрики, або в крайньому разі віддасть себе в повний монополі цей приватній компанії.

Міська рада алякалася і почала ухвалювати резолюції проти цієї концесії та засилати їх до Оттави до мейора Веба та до доміняльного уряду. Веб зі свого боку шле телеграму за телеграфом до своїх колег в Вінніпегу, заспокоює їх, переконує, що Бакуе-Сімен як були добрим людьми такими й лишиться. А що вони хочуть електрики, то нічого в цьому дивного, бо тепер її електричності. Бакуе-Сімен, мовляв, зовсім не ставлять претензії до "Себен систере фазе". Вони лише хочуть електрики і щоб вона була для них в Манітобі і найблище до міста. А що такою якраз є "Себен систере фазе", вони цьому не винні.

Міська рада не вірить Вебові і посилає від себе до Оттави свого представника. Але дивлячись на те, що мейор Веб в телеграмі каже не посылати представника до Оттави, щоб... не витрачувати часу й грошей.

Одним словом заварилася каша. Податковці міста щільно слідять за тою боротьбою, бояться за свої кишени і не знають що то з того буде. Мейор Веб домагався від доміняльного уряду концесії для Бакуе-Сімен компанії на тій самій умові, що її дістала Спеціальні Ривер компанія, бо мовляв, населення Мані-

тоби не хоче мати монополію одної компанії, але хоче конкуренцію між компаніями між собою. А тепер виявляється, що Бакуе-Сімен хоче конкурувати Спеціальні Ривер компанією коштом монополі на електрику, тоб-то коштом населення міста Вінніпегу.

Спеціальні Ривер компанія зі свого боку обіцяє побільшити свою папірню на 250 тон, щоб тільки не допустити конкурента.

Боротьба між собою капіталістів за багатства краю, самі боряться за кулісами, а на сцені роллю аматорів цієї боротьби виконують державні урядовці. А населення, головне трудове населення, сидить і прислухується, з кожного боку удар адарить. Бо знає вже, що де два багачі б'ються, там в бідняка чуб трищить.

Робітник.

БОРЬБА МІЖ БІЛИМИ І ЧЕРВОНИМИ.

Хлопці (а також дівчата) живуть в казочній країні.

Пригляньтесь їм на вулицях міста! Подивіться, як вони малюють на чорно свої обличчя, затикають пір'я в своє волосся і вганяють дико, як Індіани перед боєм. Або пригляньтесь їм, як вони радісно танцюють при світлі вогниці в лісі нічного порозу!

Інакше й не може бути! В тому хлопцеві, що вибрикує з помальованим на чорно обличчям і диким криком на устах, ми бачимо справедливого життєвого закону про право сильнішого. Хлопець живе в давніх темних роках перших початків історії людства.

Капіталістична клася знає, як використовувати ці пережитки дикуства.

Істнує рух бой-скавтів. Він алеполює до цих примітивних схильностей хлопців. Він прикрашує його капелюхом кавбона, дає йому нагоду уживати всіх приємностей життя в шафті й переносить його в казочну країну, якою так дорожить кожний здоровий хлопець.

Є це спиртний крок зі сторони капіталістичної клася. Бо з приємностями шафтового життя й кавбойським капелюхом йде підступна пропаганда. Фалшивий патріотизм, поважання для роботодавця, обовязок супроти капіталістичного уряду — оце є поняття, які вбивають в голови молоді. Цих невинних хлопців виховують на гарматне м'ясо і страйколомів.

Послухаймо, що каже сер Роберт Баден-Павел, головний провідник скавтів: "Буль приготований вмерти за свою країну, якщо цього потрібно; а коли надіжде хвиля, щоб ти міг оставити дім з улюбленим, що не дбаєш, чи будеш убитий, чи ці?" Так каже — головний провідник скавтів в своїй книжці п. н.: "Scouting for Boys". В тій самій книжці читаємо ще таке:

"Мотом нашого руху є: будьте приготувані; ми бачимо довкола себе багато сильних ворогів, що хочуть захопити нашу торговлю в наших великих фабричних містах і наших розлогіх землях в наших домінях. З тої причини кожний хлопець буде приготований допомагати в обороні своєї країни".

З цього бачимо, що капіталісти вправляють хлопців, щоб вони обороняли їхню торговлю і промисл, їхні зиски. Це є причиною, чому за рухом бой-скавтів стоять капіталісти. В Канаді провідником скавтів є лорд Бинг, представник великої збіжжевої фірми братів Релі. Дальше є генерал сер Артур Корі, який стоїть на чолі канадійської армії у Франції і який є ректором університету Мекгилл та директором Бонку оф Монреал. Е. В. Біті, президент Сіпіара є також зашквалений в русі бой-скавтів, та багато інших капіталістів. Тут в у Вінніпегу бой-скавти були роками під проводом помершого сер Августуса Нантона, відомого банкового барона.

Бачимо, отже, що бой-скавти є фінансовані і контролювані капіталістами, щоб їх можна було вправляти для оборони капіталізму і для боротьби проти робітників і фермерів.

Радянський Союз розпочав також використовувати дикі пережитки у хлопців.

На Червоній площі в Москві можна бачити, як машерують відділи засланців, здорових хлопців і дівчат — молоді піоніри. Є це червоні бой-скавти — зі своїми прапорами, своїми шатрами, знаряддями і оркестрами.

Однак цих молодих піонірів вчать зводити бої за справу робітників і селян, їх вправляють до праці для комуністичної республіки. Вони бавлять ся, співають свої пісні, видають свої газети — як робітники.

В Глазго (в Скотландії) молоді піоніри були на чільному місці підчас конвенції Комуністичної Партії Великої Британії. Своїми чистенькими уніформами і своєю жвавістю вони звертали на себе велику увагу. Вони боролися плече в плече разом зі своїми родичами проти убожества, нужди й безробіття, витворених капіталістами.

Тут в Канаді початок вже зроблено. Молоді піоніри машерують наперед. Вони люблять жити і бавитися на природі. Однак їх вправляють до боротьби проти капіталістичної диктатури, і їх мотом є: "Завжди готовий".

Чи потрібно казати, що обовязок кожного робітника є піддержувати піонірів всіми силами.

Г. В. Бартоломео.

ПРОВОКАЦІЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

(Спеціальна кореспонденція до "У.Р.В." з Чехословаччини.)

Справа "комуністичного атентату" на президента Чехословацької Республіки Масарика. — Провокатор Гросман творить цей "замах". — Поліція відлекується. — Президент Масарик не вірить в "замах комуністів".

Недавно я в своїй статті до "Укр. Роб. Вістей" писав про це, як-то чеська поліція в Празі арештувала кількох визначних комуністів, закидаючи їм намір вбити президента республіки проф. Т. Г. Масарика. Вже тоді назвав я це "вириття" буржуазною провокацією, яка так широко практикується тепер майже в кожній буржуазній країні проти комуністів.

Сьогодні вийшла на верх вся ця огидна історія. "Комуністичну змову" проти комуністів видавав Інджік Гросман, зідомий шпін, який підчас війни жив в Америці і був на службі австрійської влади, як шпін,

братів. По розв'язанні старої Австрії і створенню Чехословацької Республіки, Гросман приїхав з Америки до Чехії, де при допомозі фалшивих документів вступив в Комуністичну Партію і дістався до редакції "Гоческі Дельнік" ("Полуднево-чеський Робітник").

Однак незадовго після того капітан Воска видав окрему книжку про австрійське шпінство проти Чехів в часі війни на основі документів викрив, що Гросман був теж шпіоном і доставляв австрійському консулятові в Америці відомості про революційний рух. Після цього Гросмана викликали з Комуністичної Партії, бо той, що зраджує народну революцію, може зрадити її і собі.

Після викинення Гросмана з компартії, він перейшов до соціал-демократії і опинився в редакції газети "Гочех" ("Полудневий Чех"). В цій газеті провокатор Гросман поміщував раз в раз цілі колонки проти комуністів, в яких в найшпінніший спосіб старався бредливими доносоми скомпрометувати їх. Коли довідався про це капітан Воска, який те ж вважає себе соціал-демократом, виступив це раз з доказами проти Гросмана на сторінках соціал-демократичного органу "Право Ліду" і опираючись на документах австрійського консулята, вказав, що Гросман за гроші зраджував чеську революційну австрійсько-угорській владі.

Після цієї заяви соціал-демократи були примушені позбавити свого "співробітника" і викинули його з партії.

І цей провокатор, якого викинули з двох партій за юдину роботу, який не повинен був бути ані години в Чехословацькій Республіці, бо зраджував її, був прийнятий поліцією для дальшої юдину-роботи і

у видаванні "комуністичної змови" мав бути головним свідком.

Коли-ж сьогодні вийшла на верх вся піда робота Гросмана, чеська поліція, скомпрометована до краю, відрікається його і заявляє, що про "комуністичний замах" нічого не знає, а слідчий суддя не найшов ніяких доказів і запропонував негайно випустити з тюрми арештованих комуністів.

Розуміється, чорносотенна і так звана "соціалістична" преса з приводу "вириття комуністичної змови" зробила великий крик проти комуністів тільки на основі бредливих зізнань провокатора Гросмана. Арештовані товариші Ілек і др. Гоусер заскаржили за це до суду ряд реакційних газет, як ділічівський "Венков", соціал-зрадницьке "Ческе Слово", патріотичну "28 Ржійна" і ин.

Як-би така провокаторська афера мала місце в шляхетській Польщі, то без сумніву наших невинних товаришів розстріляли-б. Але в Чехословацькій провокаторська робота викликає обриднення і дякуючи сильній компартії — можна боротися проти неї.

Коли президент Т. Г. Масарик довідався про "вириття комуністичної змови" на него, то заявив публично, що він переконаний в несправедливості цієї "змови" і висловив бажання, аби в звязку з цю ганебною аферою не втягали його імя в сенсаційну, бажаною криву пресу, яка розрахована на брукового-безкритичного читача.

Так закінчилася провокація проти найбільшої в Чехословацькій партії, якою є Комуністична Партія. Цікаво, яка тепер на черзі друга буржуазна держава виступить з новою провокацією проти комуністів?

Вацлав Кляденський.

НА ШПАЛЬТАХ ГАЗЕТ.

Наглі суди в Польщі.

Львівський "Новий Час" з 13. серпня пише про наглі суди в Польщі. Ось що пише:

"Від першого до свого істнування Польща знесла суди присяжних, а опісля значно обмежила їх обсяг діяння. Від першого дня свого істнування засела Польща наглі суди, які судять громадян присланими крим. Коли в 1918 чи в 1919 році етнічній поліції могли як небудь це оправдати, то тепер сім років пініше яким оправдання можна найти для наглі судів?"

Польща є однокласною державою в Європі де тепер працюють наглі суди. Навіть в Болгарії, де революційні заворушення привали величезні розміри, навіть в цій Болгарії нема наглі судів. Там судять політичних преступників в значному поступованні. Там від вироків можна вилізти вилізти, можна через всі інстанції боронити прав обьядваного. (Але чи оборонити? — Газетар.)

Від вироків нагліх судів нема відлякати. Перед нагалими судами нема часу переводити докази. Нагальні суди це просто машина накручена на 72 години. Вона має видати за цей час засуду і дає лиш про це, щоб не спізнитися.

Чи-ж дивно, що за короткий час за чотири останні роки наглі суди Польщі видали 600 вироків і смертн. Страшна цифра. При цьому треба паматати, що це лише цивільні наглі суди видали тільки вироків. Вироків військових судів тут не дорахувати."

"Новий Час" пише, що і в Польщі не для всіх істнують наглі суди. Ось, наприклад, вбивцю Багінського і Вечоркевича — Мурашка не віддано під нагальні суд.

А далі "Новий Час" нічого не пише... дали біла цензорська пляма.

Душно в Польщі, коли й каміння заговоріло.

"Ще жие Курілка!"

Наш давно знайомий Курілка — жие. Не тільки жие, але й нові плани відумує. Ще лише минулого тижня читали ми, що він правив службу бо-жу в Станіславові, а нині читаємо вже в "Ділі" його статтю "з Нью Йорку" про виховання молоді. Терненком він під нею підписався.

Кілька років тому плянував він організувати в Канаді українську армію для боротьби

з більшовиками... Потім плянував забрати до Канади всю українську контрреволюційну еміграцію, а тепер новий план. Хороший план. План виміни студентів між старим краєм і Канадою. Він пише:

"Варто також запровадити у нас значну виміну родичів студентами. В Америці є багато батьків, що раді би дати свого сина-студента на докінчення гімназії, або університету, на рідну землю, щоб заплясави більше оправдання можна найти для наглі судів?"

Користи від тої обміни було-б дуже багато, пише го-мосць Терненко. Та виміна стала-б "ланцюхом між Північною Америкою і українською нацією в торговлі і інших ділянках життя".

Що, не добра може пропозиція? Ні, зовсім добра. Хочемо торговлі, давайте замість товарообміну, запровадимо студентообмін... Голова за голову.

Хоч заріку з того може й не буде, за те будемо першою нацією, що запровадила такий оригінальний спосіб товарооб... даруйте, студентообмін.

Жаль тільки, що "Новий Час" з гори значує, що з тої муки не буде хліба... Бо американські консуляти в Європі такого товару, як студенти, не признають і накладних не видають.

А що-ж їа це обєднання?

Львівська кураторія видала наказ, що в українській перемиській гімназії можуть вчитися учні тільки з 5-ох повітів. Всі інші учні мають забратися з гімназії.

"Діло" з 7-го серпня пише, що в наслідок цього з гімназії віддалено більше, як 400 учнів. І від себе "Діло" додає:

"Що-ж робиться в цій справі зшого боку. Вибудуєть тільки одно протестуюче ніче в Перемислі й більш нічого. Ніякої плянної, загальної й одностайної акції в цій скасуванні цього розпорядку зовсім нема. І не річ дуже дивна й прикра".

А УНДО де? Що воно-робить? Та-ж тільки крику нароблено з приводу цього "у-

країнського народного обєднання" для боротьби на політичному, економічному і культурному фронтах, а тепер і мітингу протесту нема кому скликати й пляну спільної роботи виробити.

Приїдеться те УНДО назад до чорта роз'удити.

Знову Винниченко.

Винниченко все є "чесним з собою". Інакше він не був би Винниченко. Винниченко, як напаше листа до когось, то зараз опублікує його в газетях. Інакше про него (про листа) не зняли-б люде і забули-б про Винниченка.

Винниченко написав листа до А. Приходька, радника радянського представництва в Празі, в справі повороту української еміграції на Україну до праці. Так, так, Винниченко хоче вертати на Україну до праці. Тільки... він мусить бути "чесним з собою". Він хоче "мати сутні докази зміни політики" на Україні. Цих доказів домагався Винниченко і "одностудні з ним люде" від радянської влади.

Не знаємо, чи збирається радянська влада дати Винниченкові ці "сутні докази", але знаємо, що "Діло" свої вже дало. Ось вони:

"Перш усього Винниченко даремно підкреслює неособистий характер своєї повороти... Можна сумніватися, чи за особно Винниченка стоїть така велика частина еміграції, що його поворот на Україну був би для неї святим прислалом, за яким сід піти. Авторитет Винниченка як політичного ідеолога є нині шойнянніше захитаний... Нинішній його поворот на Україну, так само як його поїзд на еміграції, являється менш-більш його особистою справою".

Такого патерноса вчитало "Діло" Винниченкові. А потім ще додає:

"Якщо дивно звучить домагання Винниченка, щоб радянська влада дала йому докази щодо зміни своєї політики в національній плані".

Бідний Винниченко! Патріоту йому чешуть спину, а більшовики доказів не дають. Приїдеться взяти ліхтарик і йти днем з вогнем шукати людей, що були-б "чесні з собою".

А на Україну таки кортить. Коли-б хоч один доказ!

Газетар.

ІМПЕРІАЛІСТИ СВАРЯТЬСЯ.

Французький посол в Пекіні де-Мартель передав представникові Райтєрового агентства опублікувати інтерв'ю, в якому він заявляє:

"Частина англійської преси намагається створити вражіння, ніби Франція провадить якусь свою особливу гру в Китаю. Англійські газети заявляють, що французьким консулятам наказано утримуватися іздалі від спільних виступів із чужоземними колегами. Крім того, газети вказують, що в Шангїю не вислали французькі морські загони".

Заперечуючи ці повідомлення, де-Мартель каже, що французькі військові кораблі допомагали Англіїям у Чун-Кінї й дотримують близького контакту з англійським флотом в Кантоі.

"Дорікання за недотримання солідарности, — сказав далі де-Мартель, — дивують мене, бо дуже дивно, що це робить саме та преса, яка кілька тижнів тому запевняла, що французький посол в Китаю, беручи участь в переговорах, безпідставно втручається в справу, які стосуються переважно, коли не виключно, англійських інтересів".

Інтерв'ю закінчується такими словами: "Невже нам доводиться підпалити територію французьких концесій в Шангаю на знак солідарности, як її розуміють деякі країни?"

НАСЛІДКИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ГРАБСКОГО.

Падіння польського золотого, головним чином на берлінській, гданській, та віденській біржах продовжує серйозно занепокоювати урядові кола Польщі. Опозиційна преса значає, що падіння золотого є наслідком політики Грабського.